

XXV з'їзд Комуністичної партії України

10 лютого о десятій годині ранку в Києві, в Палаці культури «Україна», відкрився XXV з'їзд Комуністичної партії України.

З'їзд відкрив член Політбюро ЦК КПРС, перший секретар ЦК Компартії України тов. В. В. Щербицький.

Делегати одногослосно обрали Президію з'їзду.

З великим піднесенням, під довго не стихаючі оплески було обрано Почесну Президію з'їзду в складі Політбюро Центрального Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу на чолі з Генеральним секретарем ЦК КПРС товаришем Леонідом Іллічем Брежневим.

Потім було обрано Секретаріат, Редакційну і Мандатну комісії з'їзду.

Звітну доповідь Центрального Комітету Комуністичної партії України зробив перший секретар ЦК Компартії України тов. В. В. Щербицький.

Делегати заслухали звіт Реві-

зійної комісії Комуністичної партії України, з яким виступив голова Ревізійної комісії Компартії України тов. Є. Л. Литвинов.

З'їзд переходить до обговорення звітів Центрального Комітету і Ревізійної комісії Комуністичної партії України.

З'їзд заслухав доповідь Мандатної комісії, з якою виступив голова комісії тов. Г. К. Крючков.

Делегати одногослосно затвердили доповідь Мандатної комісії з'їзду.

Після обговорення з'їзд одногослосно прийняв резолюцію на звіт ЦК Компартії України, в якій схвалив політичну лінію і практичну діяльність Центрального Комітету Комуністичної партії України, його роботу по виконанню рішень XXIV з'їзду КПРС.

Одногослобно затверджується також звіт Ревізійної комісії Комуністичної партії України.

Потім доповідь про проект

ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки» зробив Голова Ради Міністрів Української РСР О. П. Ляшко.

Після обговорення одногослосно приймається постанова, в якій одногослобно схвалюється проект ЦК КПРС до XXV з'їзду партії.

З'їзд обрав Центральний Комітет і Ревізійну комісію Комуністичної партії України.

Відбувся Пленум новообраного Центрального Комітету, на якому Першим секретарем ЦК Компартії України обраний тов. В. В. Щербицький.

На заключному засіданні з'їзду з великим піднесенням був прийнятий вітальний лист Центральному Комітету Комуністичної партії Радянського Союзу.

XXV з'їзд Компартії України оголошується закритим. Делегати з натхненням співають партійний гімн «Інтернаціонал».

(РАТАУ).

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПORA ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ XLII

№ 6 (1220)

13 ЛЮТОГО 1976 р.

Ціна 2 коп.

РАПОРТ

Коллективу Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені І. І. Мечникова XXV з'їзду Комуністичної партії України.

Дорогі товариші!

Виконуючи історичні рішення XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду Компартії України, наш колектив в дев'ятій п'ятирічці боровся за перетворення університету в центр науки і культури.

Зусилля професорсько-викладацького складу були зосереджені на формуванні у майбутніх спеціалістів комуністичного світогляду, вихованні їх на ідеях марксизму-ленінізму, на всемірному підвищенні рівня учбово-виховної роботи, ефективності наукових досліджень, їх швидшому і широкому впровадженні у народне господарство.

За роки дев'ятої п'ятирічки університет підготував 11 тисяч висококваліфікованих спеціалістів, провів перепідготовку близько 900 викладачів суспільних наук технікумів, близько 21 тисячі учителів середніх шкіл областей півдня України.

Вчені університету виконали наукові дослідження з держбюджетної і госпдогвірної тематики на суму понад 16 мільйонів карбованців. У виробництво впроваджено 197 наукових тем і одержано економічний ефект у сумі 37,6 мільйона карбованців. На основі фундаментальних досліджень видано 72 монографії. Захищено 20 докторських і 320 кандидатських дисертацій.

Пропагуючи безсмертну Ленінську спадщину, історичні рішення XXIV з'їзду КПРС, досягнення у галузі фундаментальних наук, учені і співробітники університету провели 192 дні науки і

прочитали понад 35 тисяч лекцій для трудівників міста і області.

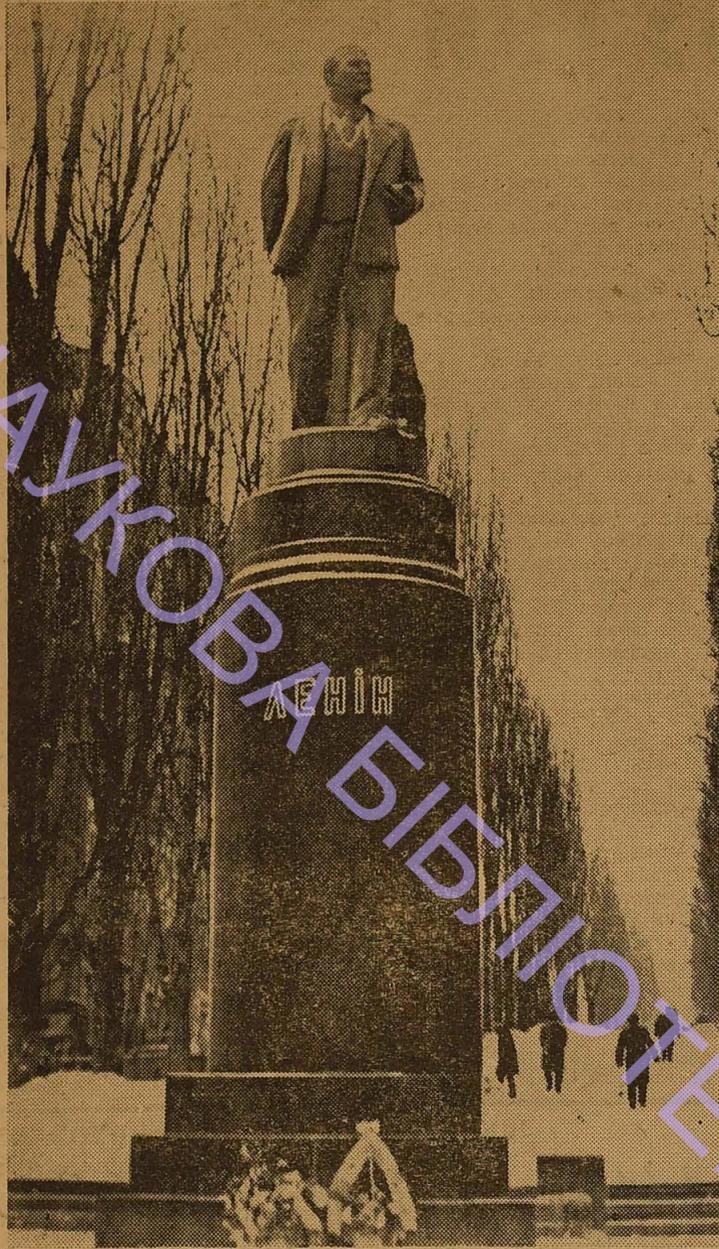
Бійцями студентських будівельних загонів на будовах п'ятирічки засвоєно 4,2 мільйона карбованців капіталовкладень.

Коллектив університету разом з усім радянським народом сердечно сприйняв видатний документ сучасності — проект ЦК КПРС до XXV з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки». З великою активністю і зацікавленістю ми обговорюємо перспективи розвитку економіки і культури країни у десятій п'ятирічці.

Одногослобно схвалюючи проект ЦК КПРС до XXV з'їзду партії, колектив університету запевняє XXV з'їзд Комуністичної партії України, що докладе всіх зусиль для успішного перетворення в життя накреслених ленінської партії.

За дорученням колективу університету

Ректор
Одеського держуніверситету
професор **В. В. СЕРДЮК**
Секретар парткому
доцент **Л. Х. КАЛУСТЬЯН**
Голова профкому
кандидат історичних наук **В. І. СВІТЛИЧНИЙ**
Секретар
комітету комсомолу **С. О. КОРОТЕНКО**

Пам'ятник В. І. Леніну в м. Києві.

З ЛЕНІНИМ У СЕРЦІ

Усі свої чудові звершення в ім'я Батьківщини наш героїчний робітничий клас, колгоспне селянство, інтелігенція нерозривно зв'язують з ім'ям великого Леніна, засновника і організатора соціалістичної держави і славної Комуністичної партії. Безсмертний образ вождя всіх трудящих живе і вічно житиме в серцях мільйонів радянських людей, надихатиме їх на боротьбу за торжество комунізму в нашій країні.

У центрі столиці України височить пам'ятник В. І. Леніну, біля постаменту якого як символ вдячності генію людства завжди полум'яють живі квіти. Віддати данину глибокої поваги Володимирі Іллічу Леніну приходять сюди посивілі ветерани і юні піонери, герої праці і ті, хто тільки стає на шлях самостійного життя. Особливо багатолюдно тут у дні свят і знаменних подій.

9 лютого, напередодні відкриття XXV з'їзду Комуністичної партії України, до монумента безсмертному вождю і вчителю прийшли делегати республіканського партійного форуму.

Червоною загравою полум'яніють на зимовому вітрі Державний прапор СРСР, прапори всіх братніх республік, символізуючи монолітну єдність Радянської держави, торжество ленінської національної політики КПРС, дружбу народів Країни Рад. До підніжжя пам'ятника ставлять все нові й нові корзини з квітами. Іх принесли сюди посланці партійних організацій міста-героя Києва, шахтарського Донбасу і металургійних велетнів Дніпропетровщини, хліборобів Кіровоградщини і нафтовиків Прикарпаття, порто-

виків Одеси і наукових центрів Харкова, представники всіх обласних партійних організацій. Тут, біля пам'ятника В. І. Леніну, кожний делегат немовби ще раз рапортував про чудові перемоги трудових колективів, досягнуті в передз'їздівському соціалістичному змаганні, про готовність комуністів, усіх трудящих республіки з честю виконати плани, які намітить наступний з'їзд ленінської партії.

Напередодні відкриття XXV з'їзду Компартії України його делегати побували в Київському музею В. І. Леніна. З глибоким хвилюванням і інтересом вони ознайомилися з експозицією, яка розповідає про життя і діяльність вождя трудящих, про успішне здійснення безсмертних ідей Ілліча. Делегати оглянули також розгорнуту тут виставку «Є така партія!», експонати якої яскраво і переконливо відображають всенародний розмах передз'їздівського соціалістичного змагання, тісну згуртованість комуністів, всіх трудящих республіки навколо Центрального Комітету КПРС, його Політбюро на чолі з товаришем Л. І. Брежневим, монолітну єдність партії і народу. (РАТАУ).

У святковому вбранні столиця Радянської України Київ: тут розпочав свою роботу XXV з'їзд Компартії республіки.

На знімках: Палац культури «Україна». Тут проходить форум комуністів республіки.

Головна магістраль міста—Хрещатик. Фоторепортаж **О. ЛЕВІТА.**

Зараз, напередодні XXV з'їзду КПРС, в дні роботи XXV з'їзду Компартії України, колектив хімічного факультету з гордістю озирається на успіхи, досягнуті у дев'ятій п'ятирічці, накреслює завдання на нову — десяту п'ятирічку.

З якими ж здобутками — якісними і кількісними — вступають хіміки в десяті п'ятирічку, п'ятирічку якості?

Всі наші кафедри працювали на важливих наукових напрямках. Так, кафедра органічної хімії (зав. кафедрою член-кореспондент АН УРСР професор О. В. Богатський) працювала в галузі синтезу фізіологічно активних речовин. Вченими цієї кафедри одержано новий цінний лікувальний препарат, розроблено технологічну схему його виробництва. Новий препарат проходить клінічні випробування. Робота у цій галузі успішно продовжується.

Дві кафедри — фізичної хімії (завідуючий кафедрою професор Л. Д. Скрильов) і хімічних методів захисту оточуючого середовища (завідуючий кафедрою доцент А. А. Еннан) — займаються питаннями пошуків методів захисту від забруднення повітряного і водного басейнів.

Співробітники ПНДЛ-2 (керів-

ник доцент Г. О. Тетерін) продовжують дослідницьку роботу в галузі перетворення хімічної енергії в електричну.

На важливих напрямках, які мають як теоретичне, так і практичне значення, працюють і три інші кафедри — неорганічної хімії (завідуючий кафедрою професор А. А. Опаловський), аналітичної хімії (завідуюча кафедрою доцент Н. Л. Оленович), фізичної хімії колоїдів (завідуючий кафедрою доцент В. А. Вільшанський).

Широку ми виконуємо на 800—900 тисяч карбованців робіт господарської тематики.

Кілька прикладів, що свідчать про наші успіхи в цьому напрямку. Так, вчені кафедри органічної хімії розробили засоби одержання нових хімічних реактивів для хімічної промисловості, які одержали високу оцінку. Успішно впроваджені на Шосткинському заводі хімічних реактивів розроблений співробітниками цієї ж кафедри метод очищення хризодина, а на риболовських судах Мурманського управління «Північриба» — метод дефумігації бромистого метилу, що дозволило підвищити вантажозаборот суден. А взагалі економічний ефект від впровадження у виробництво закінчених робіт вчених кафедри органічної хімії становить за п'ятирічку близько 11 млн. карбованців.

Колективом кафедри хімічних методів захисту оточуючого середовища розроблений і впроваджені у виробництво респиратор «Сніжок» для захисту органів ди-

хання робітників підприємств Міністерства хімічної промисловості. Економічний ефект від одного «Сніжка», за даними Всесоюзного НДІ охорони праці, досягає 25 карбованців щорічно.

Свідченням високих наукових досягнень вчених цієї кафедри є запрошення взяти участь і виступити з доповідями на нараді хіміків з питань охорони оточуючого середовища в місті Галлі (НДР).

На замовлення тресту «Свердловскенерго» вчені кафедри фізичної хімії розробили схему очищення від сірки господарського і побутового водопостачання міста Свердловська, а для Одеського шкіряного заводу — схему очищення стічних вод від хрому.

А в цілому за минулу п'ятирічку в результаті впровадження закінчених науково-дослідних робіт одержано економічний ефект у розмірі близько 14 мільйонів карбованців. Отримано понад 40 авторських свідоцтв.

Наукові колективи кафедр нашого факультету неодноразово були учасниками ВДНГ СРСР, ряд вчених і співробітників нагороджені золотими, срібними і бронзовими медалями ВДНГ.

За роки дев'ятої п'ятирічки вченими факультету захищено 3 докторських (А. І. Грень, С. А. Андронаті, А. А. Еннан) і 18 кандидатських дисертацій.

На базі кафедри органічної хімії, відділу хімії гетероциклу, Інституту органічної хімії АН УРСР і ПНДЛ-2 створений і успішно працює академічний університет-

ський комплекс, який очолює член-кореспондент АН УРСР О. В. Богатський. Створено нову кафедру — хімічних методів захисту оточуючого середовища.

Певні досягнення маємо ми і в учбовій роботі.

На факультеті працює один член-кореспондент АН УРСР, 6 професорів та 26 кандидатів наук, доцентів.

Нещодавно в зв'язку з введенням нового спецкурсу для студентів третього курсу була створена лабораторія фізико-хімічних методів дослідження і аналізу.

Всі наші кафедри добре оснащені сучасним обладнанням. І взагалі, факультет має достатню матеріальну базу для проведення наукових досліджень і забезпечення учбового процесу.

За останні роки спостерігається підвищення успішності студентів, в середньому вона досягає 90—91 проценту.

Активно впроваджена в життя система УДРС, читається новий спецкурс «Основи наукових досліджень», для студентів розроблено завдання диференційованої складності з урахуванням спеціфіки курсу.

Активізувало свою роботу НСТ факультету. Студенти, починаючи з I курсу, активно залучаються до наукової роботи кафедр. Щороку на конкурси студентських наукових робіт висуваються 12 робіт. За добру організацію науково-дослідної роботи студентів факультет було нагороджено у 1974 році Грамотою ЦК ВЛКСМ та Мінвузу СРСР.

Виробничу практику студенти проходять на сучасних хімічних підприємствах, що дозволило поліпшити якісну підготовку спеціалістів.

За останні роки помітно поліпшилася у нас і ідейно-виховна робота. Успішно працюють кафедральні клуби.

У минулому році вперше на базі факультету було сформовано студбудзагін «Хімік-75», який успішно трудився на новобудовах Кустанаю.

Нові великі завдання стоять перед нами у новій п'ятирічці. Це, по-перше, підвищення якості підготовки спеціалістів, по-друге, забезпечення дальшого вдосконалення форм зв'язку науки з виробництвом, прискорення впровадження досягнень науки в народне господарство.

У проекті ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства на 1976—1980 роки» вказується: «...розширити дослідження в галузі синтезу хімічних сполук для одержання речовин і матеріалів з новими властивостями. Створювати нові хімічні процеси з висококофективними каталітичними схемами, які забезпечують значне прискорення хімічних реакцій, розробляти наукові основи технології з переважним використанням замкнених циклів».

Над виконанням цих завдань і буде працювати колектив хімічного факультету, перетворюючи десяті п'ятирічку в п'ятирічку якості і ефективності.

Н. ОЛЕНОВИЧ,
декан хімічного факультету,
доцент.

ШКОЛА ІДЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

ПОТРІБНИЙ СПЕЦКУРС

В справі підготовки у вузі висококваліфікованих, ідейно загартованих спеціалістів велика роль належить ідейно-вихованню студентів, формуванню у них комуністичного світогляду, вихованню їх на ідеях марксизма-ленінізму, підвищенню на цій основі їх трудової і громадсько-політичної активності.

Про одну із форм цієї роботи ділиться своїми міркуваннями доцент кафедри наукового комунізму Г. Л. Фролова.

Для випускників історичного факультету в цьому навчальному році було прочитано спецкурс «Актуальні проблеми ідейно-політичної боротьби на сучасному етапі». Всього цей курс прослухали 145 студентів стаціонару, вечірнього і заочного відділень.

В результаті проведення анкетування (взяло участь 74 чоловіки) ми одержали такі відгуки: «Що мені дав цей спецкурс? Дуже і дуже багато, не дивлячись на те, що на вивчення його було відведено мало часу... Сьогодні ми можемо правильніше оцінювати події, що відбуваються в світі» (Л. Дехтяренко). «Я багато нового узнав, у мене в цьому році найкращий конспект» (І. Плохотнюк). Є й такі думки: «Нарешті, майже після п'яти років навчання в університеті ми прослухали спецкурс, дуже необхідний для істориків. Шкода, що це тільки спецкурс, а не окремий предмет».

Становить інтерес думка студентів заочного відділення, багато з яких мають великий стаж педагогічної роботи, займаються політичним вихованням солдатів та офіцерів. «Цей спецкурс необхідний» — пише З. М. Гор. «Спецкурс потрібний і корисний», — говорить Г. П. Супрун. На питання: «Чи вважаєте ви цей спецкурс корисним?» товариш Малюхін лаконічно відповів: «Необхідний».

Інші написали: «Курс дуже потрібний, корисний і цікавий. Його слухали з великим інтересом... дає можливість зрозуміти наших друзів і визначити ворогів».

На поставлене питання: «Які теми, на вашу думку, можна виключити?» було висловлено одностайно думку про те, що виключати нічого не потрібно. Так, студент VI курсу заочного відділення товариш Бойко відповів: «Всі теми актуальні. Жодної теми виключати не слід». Одночасно було багато пропозицій про збільшення кількості годин, проведення семінарських занять про те, щоб читався цей спецкурс на протязі більшої кількості учбового часу.

Оцінюючи значення даного спецкурсу, багато студентів відзначили: «Найголовніше — пробудив інтерес до питань ідейно-політичної боротьби. Дав можливість чітко розмежувати ідейно-політичну належність носіїв різних концепцій».

На питання про те, які лекції найбільше сподобалися, були відзначені лекції про боротьбу комуністичних і робітничих партій з анархізмом на сучасному етапі, з троцькізмом, критика реакційної суті сіонізму та інші. Дуже добре була подана на лекціях додаткова література. Робота над нею допомогла глибше зрозуміти проблеми і завдання боротьби з антикомунізмом.

Одночасно було висловлено багато побажань. «Я вважаю, що даний спецкурс слід читати на III або ж IV курсах» (Л. Дехтяренко). Студент VI курсу заочного відділення товариш Бойко вважає, що для вивчення даного курсу необхідно глибше читати зорікованим установочні лекції, заздалегідь давати перелік необхідної літератури і джерел. Були висловлені побажання використовувати під час лекцій кінофільми, давати реферати за послідовним їх обговоренням. «Непогано було б створити гурток, підготувати курс лекцій» — запропонувала більшість студентів.

Заслужовують особливої уваги пропозиції студентів про те, щоб доповнити даний курс лекціями про ідейно-політичну боротьбу в галузі літератури і мистецтва. Одночасно не схвалення викликала лекція «Ідейно-політична боротьба та молодь».

Таким чином, ініціатива декана історичного факультету доцента З. В. Першиної, робота кафедри наукового комунізму по читанню даного спецкурсу одержала живий відгук студентів. Вона повинна бути продовжена в новому учбовому році з урахуванням цих побажань. Очевидно, слід подумати про читання даного спецкурсу і на інших гуманітарних факультетах — філологічному, факультеті романо-германської філології, а також у вигляді невеликих циклів лекцій (3—4 теми на рік) на природничих факультетах в рамках ГІПІ (теоретичного курсу) чи політгодів.

Г. ФРОЛОВА,
доцент кафедри наукового комунізму.

КОРИСНИЙ ПОСІБНИК

У 1974 році Інститут наукової інформації суспільних наук АН СРСР видав покажчик літератури «Марксистсько-ленінська теорія пізнання». В нього входить наукова і науково-популярна література, що має теоретичне значення, яка опублікована в нашій країні російською мовою в 1956—1972 роках, в тому числі переклади і публікації робіт зарубіжних авторів, виділені у додатку до покажчика.

У покажчику представлено книги, статті з журналів, збірників, автореферати, кандидат-

ські і докторські дисертації, матеріали наукових конференцій.

У кожній з конкретних рубрик покажчика за творами основоположників марксизму-ленінізму в алфавітній послідовності ідуть роботи, що аналізують відповідну проблему в загальному вигляді або на матеріалі наукового пізнання в цілому; далі, відокремлені ризкою, наводяться роботи, в яких ця проблема аналізується на матеріалі окремої науки чи групи наук.

Філософські твори основоположників марксизму-ленінізму,

що мають фундаментальне значення для теорії пізнання, наводяться в загальному розділі; найважливіші психологічні фрагменти інших творів вказуються у відповідних конкретних рубриках. Речензі слідує за роботами, на які вони написані.

Покажчик вміщує анотації робіт у таких випадках, коли їх назва не дає однозначного уявлення про проблеми, які розглядаються.

Посібник розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів і студентів.

О. НОТКІНА,
головний бібліограф.

ВИЗНАЧНА ПОДІЯ

леного у дев'ятій п'ятирічці, але й намітить нові рубежі. І наше завдання — успішно виконати накреслення цього форуму комуністів. Для університету — це підвищити якість навчання, опанувати нові галузі науки, готувати висококваліфікованих спеціалістів для рідної Батьківщини.

Колектив Одеського університету доручив ректору професору В. В. Сердюку передати Президії XXV з'їзду КП України рапорт, в якому відображені дослідження нашого вузу за роки дев'ятої п'ятирічки.

В. І. Світличний закликав студентів докласти всіх зусиль, щоб стати справжніми висококваліфікованими спеціалістами.

Відкриття з'їзду знаменує собою новий етап боротьби за побудову майбутнього комуністичного суспільства, сказав старший викладач кафедри політекономії Г. С. Булаєв. З новими силами і енергією ми включимось у виконання тих великих завдань, які будуть визначені з'їздом. Він закликав усіх присутніх включитись

Для викладачів і співробітників це означає поліпшити якість лекцій, практичних занять, наукової роботи. Ну, а для студентів — краще навчатись. На нашому факультеті для підвищення рівня успішності робиться багато.

Професор Л. Д. Скрильов закликав присутніх віддавати всі сили і знання дальшому удосконаленню учбового процесу, наукової роботи і високоякісних знань.

З хорошими успіхами зустрічає XXV з'їзд Компартії України комсомольська організація нашого факультету, сказала студентка IV курсу **Наташа Попова**. Більшість студентів із своїм головним завданням справилась. А зараз перед нами стоять нові завдання, і студенти їх з честю виконують.

З високим трудовим піднесенням зустрічає свій з'їзд Радянська Україна, — сказав у своєму виступі доцент кафедри полімерів **В. А. Вільшанський**. Грандіозні плани вселяють ще більшу енергію. І наш факультет намагатиметься якнайкраще втілювати плани партії у життя.

у соціалістичне змагання за гідне виконання накреслень партії.

До студентів звернулася також студентка I курсу мехмату **Олена Синюкова**.

На хімічному факультеті мітинг відкрив секретар партбюро доцент **О. Н. Сафронков**. Декан **Н. Л. Оленович** у своєму виступі відзначила, що хіміфак, як складова частина всього колективу університету, взята у дев'яту п'ятирічку зобов'язання з честю виконувати.

—XXV з'їзд Комуністичної партії України — велика подія в житті нашого народу, — сказав член парткому професор **Л. Д. Скрильов**. Він накреслить дальші шляхи розвитку народного господарства. Десята п'ятирічка — це п'ятирічка ефективності і якості.

БЕЗСМЕРТНА ПІСНЯ

До 70-річчя з дня народження МУСИ ДЖАЛІЛЯ

ПЕСНЯ МЕНЯ НАУЧИЛА СВОБОДЕ,
ПЕСНЯ БОРЦОМ УМЕРЕТЬ МНЕ ВЕЛИТ.
ЖИЗНЬ МОЯ ПЕСНЕЙ ЗВЕНЕЛА В
НАРОДЕ,
СМЕРТЬ МОЯ ПЕСНЕЙ БОРЬБИ
ПРОЗВУЧИТ,
(М. ДЖАЛІЛЬ).

У ДВЕРИ

Отец вернулся к дочери родной.
На лбу бойца горит рубец войны,
И порохом пропахла лортулея.
Отец все годы навевал сны,—
Она ждала, тоскуя и боля.

И вот, узнав любимые черты,
Девчонка улыбнулась, крикнув
«Папа! —
И протянула руки. — Это ты!»
И злой болезни отпустила лапа.
Не удивляйся, врач! Неужто новь
Ты видишь в том, как без
лекарства дети
Прочь гонят хворь: их лечит та
любовь,
Что всех лекарств сильнее на
белом свете!

Октябрь-ноябрь 1942 года.

«Пять!» Отвечает он.— Терзаю
звук.
А мальчик мне: «Звонишь ты,
дядя, смело!
Теперь бежим скорей. Ведь может
вдруг
Хозяин выскочить — вот будет
дело!»

Декабрь 1942 года.

Сила джигита

Всем существом, всем сердцем
соколиным
Поклявшись мстить фашистам до
конца,
Он вскинул автомат лихо
годиной
И оседлал гнедого жеребца.
Там, где скакал джигит, враги
редели

И даже танки разбивались
вдрызг.
Откуда только силы брались
теле?
Где брал джигит огонь
разящих брызг?
Присягу сделал знаменем
крылатым,
Он верил, что врага он победит!
Не боевым конем, не автоматом—
Силен священной клятвой джигит.

19 ноября 1943 года.

(Из «Моабитских»
тетрадей).

Перевел с татарского

Анатолий ЯНИ,

выпускник филологического

факультета ОГУ.

ЛЕКАРСТВО

Болела девочка, вся—жар
сплошной.
А сердце билось, словно стонет
птица.
Врач разводил беспомощно рукой:
Мол, ни одно лекарство не
годится.
Когда она лежала на терине
В горячечном бреду, совсем
больной,
Вдруг распахнулась дверь —
в фуражке синей

З іменем героя на борту

26 березня 1966 року було піднято прапор нашої Батьківщини на теплоході, що ввійшов до складу письменницької флотилії Чорноморського ордена Леніна морського пароплавства. Нове судно (водотоннажністю 14 тисяч 170 тонн, швидкістю ходу 18 миль на годину, довжиною 160 метрів, шириною 21 метр, осадкою 10 метрів) було побудовано на югославській судноверфі в місті Пулі і оснащено сучасною навігаційною апаратурою. Йому присвоєно ім'я Героя Радянського Союзу, доблесного сина Радянської Татарії, поета Муси Джалиля.

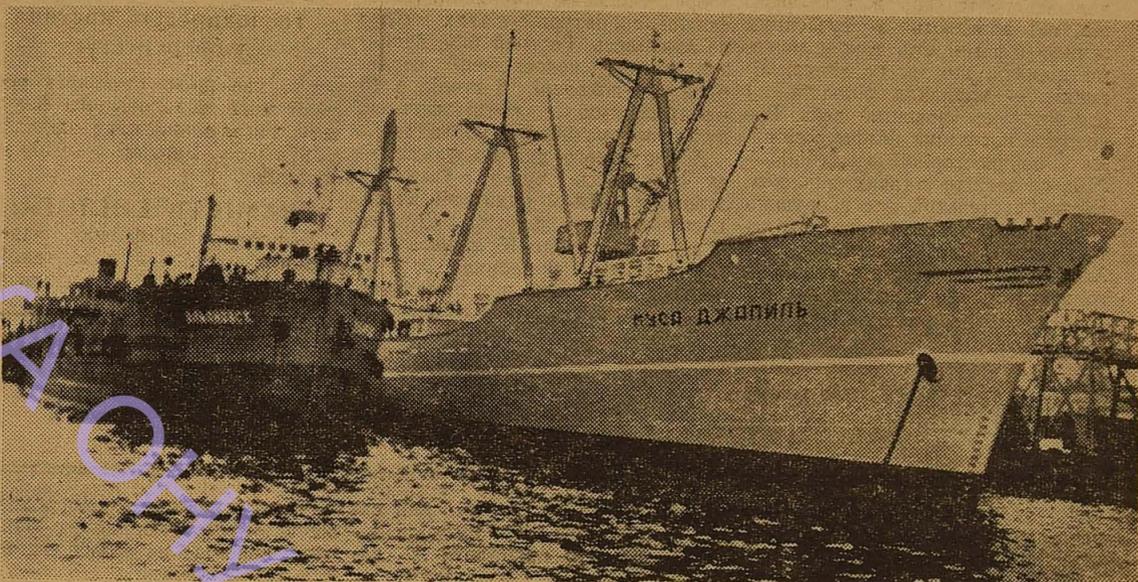
Одразу на кораблі було створено меморіальний музей поета. Тут виставлено всі твори Муси Джалиля, книги про нього, його портрет і фотознімки, листи рідних і знайомих.

Періодично на борту теплохода разом з екіпажем виходять в рейси члени Спілки письменників, які особисто знали поета. Вони виступають перед моряками, розповідають про славного сина радянського народу.

Інтерес до судна проявляють учні шкіл різних кутків країни: Новотроїцька Оренбурзької області, Волхова Ленінградської області, Оренбурга і, звичайно, Казані.

Тісний контакт у моряків з піонерами міста Агрис Татарської АРСР, в чому велика заслуга вчительки російської мови та літератури Зої Ахметовни Гатауліної. На судно надходять листи, фотознімки, малюнки дітей. Моряки регулярно ведуть із школярами дружню переписку, розповідають про країни і порти, в які ходив теплохід, про життя екіпажу передового судна пароплавства, висилають дітям багато кольорових фотознімків.

За минулі роки «Муса Джалиль» відвідав десятки країн різних континентів нашої планети. Зарубіжні гості океанського теплохода з незмінним інтересом знайомляться з судовим музеєм, слухають розповіді радянських моряків про поета, про досягнення радянсько-

го народу в господарському і культурному будівництві. Комсомольсько-молодіжний екіпаж муніципальної праці перевиконує завдання, перевозячи понад план десятки тисяч тонн ванта-

жів за рік. Сьогодні моряки знаходяться далеко від Батьківщини, біля берегів Малайзії. Вони готуються відзначити 70-річчя з дня народження поета, громадянина,

Героя Радянського Союзу, лауреата Ленінської премії Муси Джалиля, ім'я якого з гордістю носить судно.

О. ЛЕВІТ,

Фото автора.

Міська теоретична конференція хіміків

5 лютого в університеті відбулася міська теоретична конференція з методів навчання хімії, організована хімічним факультетом університету, Одеським відділенням Всесоюзного Менделєєвського товариства та міським відділом народної освіти.

Вчителі хімії нашого міста та області, наукові працівники АПН СРСР, співробітники університету і ряду інших вузів міста зібралися для того, щоб обговорити найважливіші питання підвищення якості навчання і виховання школярів в процесі викладання хімії. Актуальність цих питань зростає сьогодні, напередодні XXV з'їзду КПРС, який обговорить і накреслить шляхи вирішення найважливіших проблем, що стоять перед нашою країною в десятій п'ятиріччя—п'ятиріччя якості.

Конференцію відкрив проректор університету доцент Г. О. Тетерін, який підкреслив необхідність рішуче пов'язувати навчання хімії в середній школі з сучасним станом науки і запитами виробництва, що розвивається, впроваджувати нові методи навчання і ширше залучати учнів до самостійної пошукової діяльності, формувати навички творчої роботи.

Доповідь доцента кафедри неорганічної хімії О. М. Белоусової була присвячена питанню про спадкоємність у викладанні хімії в середній і вищій школі.

Співробітник АПН СРСР кандидат педагогічних наук Р. І. Іва-

нова (Москва) розкрила специфіку основних методів навчання хімії на сучасному етапі.

Про підсумки переходу нашої школи на нові методи навчання та прогнозування хімічної освіти в школі говорила в своєму виступі доцент кафедри педагогіки Т. Н. Федотова. Питання управління процесами пам'яті, а саме дозування завдань в умовах самостійної роботи було присвячено повідомлення доцента кафедри психології Т. М. Козиної.

Досвідом організації лабораторних і практичних занять в процесі викладання хімії поділилась з присутніми вчителька школи № 50 Є. А. Марголіна.

Всі доповіді були прослухані з великим інтересом, вони викликали багато питань, що свідчать про глибоку зацікавленість вчителів в проблемах удосконалення викладання хімії як найважливішої умови всебічного розвитку особи школяра, виховання його матеріалістичного світогляду.

Закінчилась конференція проведенням практичного заняття в автоматизованому класі університету, в ході якого доцент кафедри педагогіки К. А. Норкін розповів про методику використання сучасних технічних засобів навчання в процесі викладання хімії і продемонстрував ряд навчальних машин та програм.

Н. ПРЕСНЯК,
старший викладач
кафедри неорганічної хімії.

Щойно скінчилася лекція. Гортаю журнал групи. Довго відшукую потрібну сторінку. Роблю записи. Один, другий, третій... Знову шукаю сторінки. Знову роблю записи...

Життя йде вперед. Удосконалюється учбовий процес. Ми вчимо студентів економити час, раціонально використовувати його для самостійної роботи. Боремось за емкість кожної лекції, за максимальне використання наочності,

відуальному журналі обліку роботи та щомісячній рапортничі...

Чи не забагато писанини? Чи конче потрібні всі ці записи? Гадаємо, ні. Численні, а у деяких випадках зайві форми обліку відволікають викладача від його основного завдання — проводити виховну роботу зі студентами, підвищувати якість учбового процесу, широко поєднувати навчальну роботу з науковими дослідженнями.

тати опитування, і підсумкові атестаційні оцінки, і тематику лекцій, практичних та семінарських занять. Кафедральні форми обліку успішності треба ліквідувати, деякі форми спростити.

Журнал обліку роботи викладача треба розглядати як його повсякденну настільну книгу. Зберігатися він повинен у викладача, а не у кафедральній шафі. І це треба десь обговорити, щоб за-

Роздуми над журналом

технічних засобів навчання. Проводимо поточний контроль за успішністю. Майже щомісяця атестуємо студентів.

Безперечно, збільшення обсягу роботи приводить й до збільшення обліку. Без обліку не обійтися. Але спрощувати форми обліку можна і треба. На жаль, сьогодні нам доводиться займатися подвійною, а то й потрійною бухгалтерією. Оцінки з поточної успішності викладачі мусять ставити в журнал групи і спеціальну форму на кафедрі, а багато хто має і власну записну книжку. Атестаційні оцінки виставляють подвійно в журналі групи, потім у формі обліку на кафедрі, а підсумкові цифри з підрахуваннями процентами ще й в спеціальній формі. Прочитані лекції ми записуємо тричі—в журналі групи, інди-

Настав час уважно переглянути усі існуючі форми обліку та звітності, максимально їх спростити, уніфікувавши. Основним документом обліку успішності студентів повинен бути журнал групи. Форма його потребує значного покращення. На нашу думку, за вірець треба взяти форму шкільного журналу, яка випробувана часом і може бути використана у вузі в умовах поточного контролю за успішністю студентів.

У теперішньому журналі облік відвідування ведеться на одних сторінках, облік поточної успішності на других, атестаційні оцінки виставляються на третіх, записи про прочитані лекції — на четвертих. Треба, щоб викладач по кожному предмету мав свої сторінки, де б можна було відзначити і відвідування, і резуль-

побігти непорозумінню з перевіряючими.

І нарешті, останнє міркування. Звичайно, для успішного і ефективного управління потрібна достатня і оперативна інформація. Це не означає, що інформація повинна бути вичерпною. Надмірна інформація має такі ж негативні наслідки, як і недостатня інформація. Очевидно, учбова частина університету повинна спочатку визначити, які дані конче потрібні для ефективного керівництва учбовим процесом, визначити оптимальний варіант необхідної інформації і вже з урахуванням цього перейти до перегляду форм обліку і звітності.

О. ГОНТАР,
старший викладач кафедри історії СРСР,
кандидат історичних наук.

Трудовий семестр-76 Будзагонівці, на старт!

Головною справою студентів є успішне навчання. Разом з цим в останні роки все більше уваги приділяється трудовому вихованню студентів у позаучбовий час. Це студентська науково-дослідна діяльність з участю в літньо-осінніх сільськогосподарських роботах, промислово-політична практика, художня самодіяльність тощо. Всі ці та багато інших форм участі студентів у виробничій діяльності в значній мірі сприяють формуванню у них комуністичного світогляду, їх трудовому загартовуванню.

Як і в попередні роки, в третьому трудовому семестрі студенти нашого держуніверситету будуть працювати в студентських будівельних загонах.

В цьому році студентські будівельні загони університету чекують: Угорська Народна Республіка, Тюмень, Казахстан, Одеська область, м. Одеса.

А також будуть сформовані загони провідників залізничних вагонів, механізаторів, піонервожатих.

З усіх питань звертатись до секретарів комсомольських організацій факультету і в комітет комсомолу.

Запис в студентські будівельні загони проводиться в комітеті комсомолу університету з 9,00 до 17,00, в суботу — з 9,00 до 15,00.

Комітет ЛКСМУ ОДУ, штаб «Трудове літо».

УВАГА, КОНКУРС!

На честь XXV з'їзду КПРС та XI з'їзду БКП, 100 річчя Квітневого повстання болгарського народу проти османського панування Одеський міськом ЛКСМ України, партійна і комсомольська організації болгарських студентів, які навчаються у вузах міста Одеси, Одеське відділення товариства радянсько-болгарської дружби оголошують конкурс робіт—творів під девізом «Дружба навіки».

Такий конкурс проводиться вдруге. В першому конкурсі, присвяченому 30-річчю соціалістичної революції в Болгарії, брало участь більше 200 молодих робітників, студентів і учнів нашого міста. Конкурс дозволив його учасникам глибше ознайомитися з матеріалами про героїчне минуле

болгарського народу, Болгарської комуністичної партії, ролі Радянської Армії у визволенні Болгарії від фашистського іґа. Конкурс сприяв дальшому зміцненню дружби радянської і болгарської молоді, розвитку ділового співробітництва ВЛКСМ та ДКСМ.

Умови конкурсу:

Кожен учасник конкурсу зобов'язаний підготувати не менше однієї письмової роботи з оголошеної тематики, що складається з трьох питань, оформленої на листках паперу стандартного розміру в рукописному або машинописному варіанті. Конкурсна робота повинна мати обсяг до 30 сторінок. На титульному листі роботи необхідно вказати назву теми, прізвище, ім'я та по-батько-

ві автора, його місце роботи чи навчання і посаду. На останній сторінці роботи наводиться список використаної літератури.

Строк подання робіт — до 16 лютого 1976 року.

Підсумки конкурсу будуть оголошені.

Для переможців конкурсу встановлені такі нагороди:

— 6 перших нагород — 3 путівки в Болгарію для радянських учасників конкурсу і 3 путівки по Ленінських місцях для болгарських учасників конкурсу.

— 6 других нагород — спеціальні призи журі.

До оргкомітету і журі конкурсу входять провідні вчені одеських вузів, працівники консульства НРБ в Одесі, члени обласного відділення Товариства радянсько-болгарської дружби, учасники визволення Болгарії від фашистських загарбників, комсомольські працівники.

I. СПРАВИ ДАВНО МИНУЛИХ ДНІВ

Ще трапилося в ті віддалені часи, коли НТР стала притчею во язицех. Ось тоді на філологічному факультеті вирішили, що й філологи не повинні відставати від математиків, які мають обчислювальний центр, або ж від фізиків, які працюють з сучасними осцилографами. «Ми також можемо довести, що ми не тільки лірики», — вирішили філологи. І ось наступив урочистий день. Все чоловіче населення філфаку зібралось у найпросторішій аудиторії — 24-й, як завжди в таких випадках. Після коротенької, але зворушливої промови представника деканату присутні відразу зрозуміли, що ХХ століття — століття технічного прогресу, що філологи не по-

вирішив розгадати таємницю чотирнадцятої аудиторії.

Завдяки зусиллям викладачів кафедри сучасної російської мови, які проклали вузьку стежку між масивною шафою і глухою дерев'яною перегородкою, першочорні проникли в таємничу аудиторію.

За перегородкою панувала нетворча тиша. На кладовищі лінгафонної апаратури ніяких чудес не виявилось. Гострий біль пронизав молоді недосвідчені серця: були тут поховані 8 столів з 16 вмонтованими магнітофонами, пульт автоматичного управління...

А наступного дня по факультету пронеслась чутка: таємничу заборону з 14-ої аудиторії знято. І скільки було радості! Дійшло навіть до того, що 16 місць в лінгафонному класі зайняли 30 студентів. Виявилось, що лінгафонні

У нас розроблено новий план науково-дослідної роботи студента, що включає обов'язкове використання лінгафонної техніки. Ми дуже задоволені результатами роботи в лінгафонних класах і не відмовимось, якщо нам запропонують ще декілька комплектів».

Довідка з матеріального відділу адміністративно-господарської частини університету:

«За кафедрою сучасної російської мови філологічного факультету лінгафонний клас закріплено з 1972 року. Вартість — 9400 карбованців».

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГА:

Нещодавно на філфак завезли новий лінгафонний клас такої ж вартості. В зв'язку з тим, що апа-

ЦІКАВИЙ ВЕЧІР

Тематичний вечір студентської ліси був нещодавно організований студрадою гуртожитку № 1 і Клубом відпочинку мехмату.

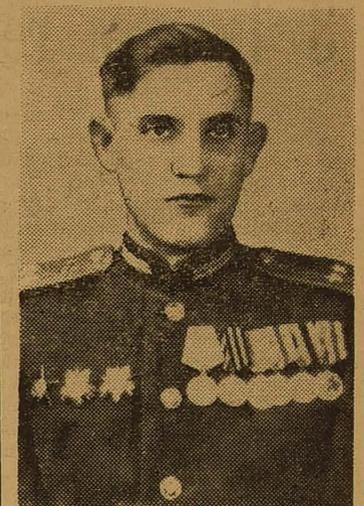
На вечорі присутні познайомилися з самодіяльними авторами і виконавцями студентських пісень. Про любов і дружбу, про навчання і труд, романтику туристських походів. Взагалі про все, що хвилює, викликає роздуми і переживання в наш чудесний час. Ці пісні ми звикли слухати в поході біля вогнища, в колгоспі. І ось вони прозвучали на вечорі. Хоча й не було синюватого диму від вогнища і обвугленої картоплі, та була справжня пісня, яка час від часу набирала жартівливого тону, а іноді — серйозного.

І кращим визнанням для виконавців була вдячність слухачів і незмовкаючі аплодисменти.

Святково прикрашений плакатами і картинами, гірляндами і повітряними кулями зал ідаліні нав'ював на слухачів ліричний настрій. Кожен з них зберіг в серці тепло крашого студентського друга — пісні. І хочеться сказати щире спасібі співробітникам кафедри політекономії, які допомогли нам в організації вечора.

С. ЗАМУЛКО,
студент I курсу хімічного факультету.

Олександр Григорович ЦИШКОВ

8 лютого 1976 року раптово пішов з життя ветеран Великої Вітчизняної війни, полковник у відставці, ветеран праці, старший інспектор учбової частини університету ОЛЕКСАНДР ГРИГОРОВИЧ ЦИШКОВ.

О. Г. ЦИШКОВ народився у 1918 році в м. Приморсько-Ахтарському на Краснодарщині, в сім'ї селянина. Після закінчення середньої школи працював в колгоспі. Потім вчився в Подільському артилерійському училищі. В 1939—1961 рр. перебував у лавах Радянської Армії. З 1958 до 1961 р. працював старшим викладачем військової кафедри Одеського університету ім. І. І. Мечникова, а з 1965 року працював в учбовій частині університету.

В роки Великої Вітчизняної війни перебував на фронті, займав штабні і командні посади.

Його організаторські здібності, багатий досвід і знання, партійна принципивість, високі духовні якості і скромність мали заслужений авторитет серед викладачів, співробітників та студентів.

Діяльність О. Г. ЦИШКОВА відзначена урядовими нагородами — двома орденами Червоної Зірки, орденом Вітчизняної війни II ступеня, орденом Вітчизняної війни I ступеня та багатьма медалями.

Світла пам'ять про Олександра Григоровича назавжди збережеться в наших серцях.

Група товаришів.

Трилогія про «...фони» і фонди

ФЕЙЛЕТОН

винні залишитись в стороні і... взагалі, на факультеті час провести технічну революцію.

Тоді філологічні чудо-богатирі зішли з третього поверху на перший, взяли на плечі безцінні чудо-столі, що виблискували на сонці і...

Так з'явилася на філфаці чудо-аудиторія. А що там за чудеса? Не поспішайте, все розповімо. Та пам'ятайте, таємниця знаходиться в чудо-столах... (Ми тільки попросимо вибачення у шановного читача за те, що назвали столі безцінними. У них є чітко визначена ціна — 9 тисяч 400 карбованців).

Отже, про чудеса ...

II. ЧУДЕС НЕ БУВАЄ

Через рік на факультет прийшли новачки-першочорні. Вони ще не були рафінованими гуманітаріями, на відміну від старших товаришів: бо ще шкільні курси фізики і математики не встигли зникнути безслідно. Безуспішно умовляли їх колеги, що чотирнадцята аудиторія на факультеті — аудиторія чудесна, зачарована, що ось вже рік, як туди ніхто не намілюється ввійти. Молодість — вона завжди неслухняна. А першочорник Вітя прямо заявив: «Що ви мені розповідаєте? Чудес не буває». І він зі своїми товаришами

столі були дуже зручні для сидіння. Нарешті і їм знайшли застосування: не пропадати ж даремно майже десяти тисячам.

III. НАШІ ІНТЕРВ'Ю АБО ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

Почувши цю «хвилюючу» історію, ми вирішили познайомитись з досвідом використання лінгафонних класів на факультеті РГФ. А що, коли в них можна розмістити не 30, а 60 студентів?

Та виявилось, що до такої раціоналізації на факультеті РГФ не дійшли: в лінгафонних класах займаються по 16 чоловік, як і передбачено. Тоді філологам стало відверто жаль своїх колег з РГФ, у яких корисної площі, мабуть, не більше, ніж на філфаці.

Ось що сказав нам в бесіді декан факультету РГФ доцент А. А. Барбарига:

«Ми користуємося лінгафонними класами з 1967 року. Треба відзначити, що результати говорять самі за себе: ефективність занять, що проводяться в цих класах, набагато більша. Якщо в звичайних умовах викладач може вести бесіду тільки з одним студентом, то зараз є всі можливості приділяти увагу одночасно 16 студентам. Для цього досить тільки включити той чи інший тумблер.

ратура проходить випробування на міцність в коридорах факультету, вона ще не розміщена в новій чудо-аудиторії.

Коефіцієнт корисності:

1) витримує вагу від 40 до ... кілограмів;

2) ті, хто не зміг запастись запчастинами від магніфонів аудиторії № 14, можуть скористатись новою апаратурою.

Не пропадати ж майже 20 тисячам карбованців!

Нам тільки хотілося б нагадати декому з керівних осіб рядки з проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду:

«Активніше впроваджувати в навчальний процес технічні засоби і нові методи навчання. Поліпшити оснащення лабораторій, навчальних і навчально-методичних кабінетів, майстерень сучасним устаткуванням, приладами, інструментами, навчальними посібниками».

Саме впроваджувати, а не консервувати.

Л. ОЛЕКСАНДРОВ.

На знімках:

Студенти-дипломанти! Якщо потребується порада, приходьте в «чудо-аудиторію»: під першим столом зліва ви знайдете цілий ряд рекомендацій (фото вгорі).

А якщо у вас не залишилось часу для роботи над дипломами, також не хвилюйтесь: в аудиторії № 14 є багато готових (і навіть захищених) дипломних робіт (фото зліва).

Фото автора.

